

مرکز مجاز امام صادق علیه السلام

الروضة البهية في شرح اللعة الدمشقية (ارث)

تعريف ميراث و رتبه های ورثه

جلسه ۱

استاد حجازی

تعريف ارث:

كلمه ميراث بر وزن مفعال، در اصل مورات بوده است.

كلمه ميراث اگر به معنی ارث باشد، به معنی «استحقاق مالی به علت فوت دیگری بالاصاله» است.

كلمه ميراث اگر به معنی موروث باشد به معنی «آن مالی است که شخص به علت فوت دیگری مستحق شده

است.»

نکته ۱:

قيد بالاصاله: با اين قيد، وقف خارج می شود، وقف هایی که برای بطن های آینده وقف شده است، وقتی که

نسل اول از دنیا می رود، نسل دوم مستحق می شود ولی «بالاصاله» نیست بلکه عارضی است. البته برخی با این

قيد وصيت را نیز خارج نموده اند.

نکته ۲:

رابطه ميراث با فرائض: گاهی به هر ارثی فریضه گفته می شود، طبق این احتمال فریضه و ارث به یک معنی

است، (معنی اعم) ولی طبق احتمال دیگر، به ارث های خاصی فریضه گفته می شود (ارث هایی که درصد آن

مشخص شده است)

موجبات و موانع ارث:

موجبات ارث دو امر است:

الف: نسب:

خویشاوندی، به گونه ای که با ولادت به هم مرتبط شوند. (عرفا مرتبط باشند و خویشاوندی خیلی

دور نباشند) خویشاوندی نسبی سه رتبه دارد، به گونه ای که با وجود یک فرد از رتبه اول به هیچ فردی از

مرکز مجاز امام صادق (علیه السلام)

رتبه دوم ارثی نمی‌رسد، و همین گونه است رابطه رتبه دوم و سوم. (البته به شرطی که رتبه اول مانعی از ارث نباشد).

مرتبه اول:

۱. پدر و مادر بدون واسطه است، یعنی منظور اجداد و جدات نیست.

۲. اولاد، یعنی فرزند، نوه، نتیجه و...

مرتبه دوم:

۱. برادران و خواهران (ابوینی، ابی و امی).

۲. اجداد و جدات و بالاتر از آن دو.

۳. برادر زاده ها و خواهر زاده ها (ذکورا و اناثا).

رتبه سوم:

۱. عموها و عمه ها و بالاتر (ابوینی، ابی یا امی) و فرزندان آنها.

۲. دایی ها و خاله ها و بالاتر (ابوینی، ابی یا امی) و فرزندان آنها.

ب: سبب:

۱. زوجیت (عقد دائمی و موقت در صورت شرط نمودن).

۲. ولاء عتق.

۳. ولاء ضمان جریره.

۴. ولاء امامت.